

Õiguskantsler

Maris Lauri
minister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie nr

Meie 07.06.2021 nr 6-1/211028/2103837

Täitemenetluse lõpetamine täitedokumentidest tuleneva nõude täitmise aegumise tõttu

Lugupeetud minister

Tänavu 1. aprillil jõustus täitemenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seadus, mille eesmärk oli lihtsustada täitemenetluse lõpetamist täitedokumentidest tuleneva nõude aegumise tõttu ja muuta menetlus võlgniku jaoks odavamaks. Kohtutäituril tekkis võimalus täitemenetlus täitmise aegumise korral võlgniku avalduse alusel lõpetada. Kohus vaatab avalduse läbi hagita menetluses.

Seadusemuudatus kohaldub kõikide täitemenetluse seadustiku (TMS) § 2 lõikes 1 nimetatud täitedokumentide, sh avalik-õiguslike nõuete suhtes, millele ei ole kehtestatud tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-s 157 nimetatud tähtajast erinevat aegumistähtaega (üldjuhul kümme aastat) või eriregulatsiooni (nt TMS § 202 jt).

Eriregulatsioon on kehtestatud näiteks väärteo- ja kriminaalasjades tehtud lahendites sisalduvate riigi rahaliste nõuete (st rahatrahvid, rahalised ja varalised karistused) puhul. Väärteo- ja kriminaalmenetluses määratud rahatrahvide, rahaliste ja varaliste karistuste, väärteomenetluse ja kriminaalmenetluse kulude (sh menetluskulud) ja nendes menetlustes määratud muude avalik-õiguslike rahaliste nõuete sissenõudmises peab kohtutäitur ise lõpetama täitemenetluse karistusseadustiku §-s 82 sätestatud täitmise aegumise tõttu.

1. aprillil 2021. a jõustunud seadusmuudatus ei kohaldu näiteks tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel riigi kasuks väljamõistetud menetluskulude maksmise nõude aegumise korral, kuna nõude täitmise aegumise tähtaeg erineb TsÜS §-s 157 sätestatud tähtajast. Kohtulahendi alusel riigi kasuks välja mõistetud menetluskulude maksmise nõue (samuti trahvimääruse ja muu sellesarnase raha sissenõudmise lahendi täitmise nõue) aegub kolme aasta möödumisel raha väljamõistmise lahendi jõustumisest (TsMS § 179 lg 7 lause 1). Senise tõlgenduse kohaselt peaks võlgnik ise taotlema aegumise kohaldamist ja esitama kohtule sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi.

Õigus peaks kohtlema võrdselt kõiki olemuslikult sarnaseid avalik-õiguslikke nõudeid (erinevates menetlusliikides riigi tuludesse väljamõistetud menetluskulud) ja nende täitmise aegumise olukordi. Samuti ei vaja üldjuhul riigi huvi avalik-õiguslike nõuete ja nende täitmise aegumise kohaldamisel tunduvalt erinevat kaitset võrreldes eraõiguslike nõuetega (nt üksnes kohtu tagatavat kaitset).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Pean võimalikuks TsMS § 179 lõikeid 7 ja 8 ning TMS §-e 202 ja 209 tõlgendada põhiseadusega kooskõlas – kohtutäitur saab ise lõpetada täitemenetsluse riigi kasuks väljamõistetud menetsluskulude maksmise nõudes, kui seda ei ole sisse nõutud kolme aasta jooksul pärast raha väljamõistmise lahendi jõustumist (ja kui ei esine aegumise peatumist tingivaid asjaolusid). Õigusselguse huvides võib olla tarvilik seadust täpsustada, et nii isikud kui ka erinevad asutused saaksid sätetest aru ühtmoodi.

Palun Justiitsministeeriumil kaaluda eeltoodud tõlgenduse võimalikkust ja ka seaduse täpsustamise vajadust.

Samuti palun ministeeriumil vaadata, kas kehtivas õiguses on veel nõudeid, millele ei kohaldu 1. aprillil 2021 jõustunud regulatsioon ning võlgnik saab aegumisele tugineda sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi esitamisega. Palun analüüsige, kas nende nõuete puhul on sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi esitamine põhjendatud või on vaja õigusakte muuta.

Ootan Teie vastust hiljemalt 14. juuliks 2021.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa: avaldajale saadetud kiri (isikuandmeteta)

Kristel Lekko 693 8404
Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee